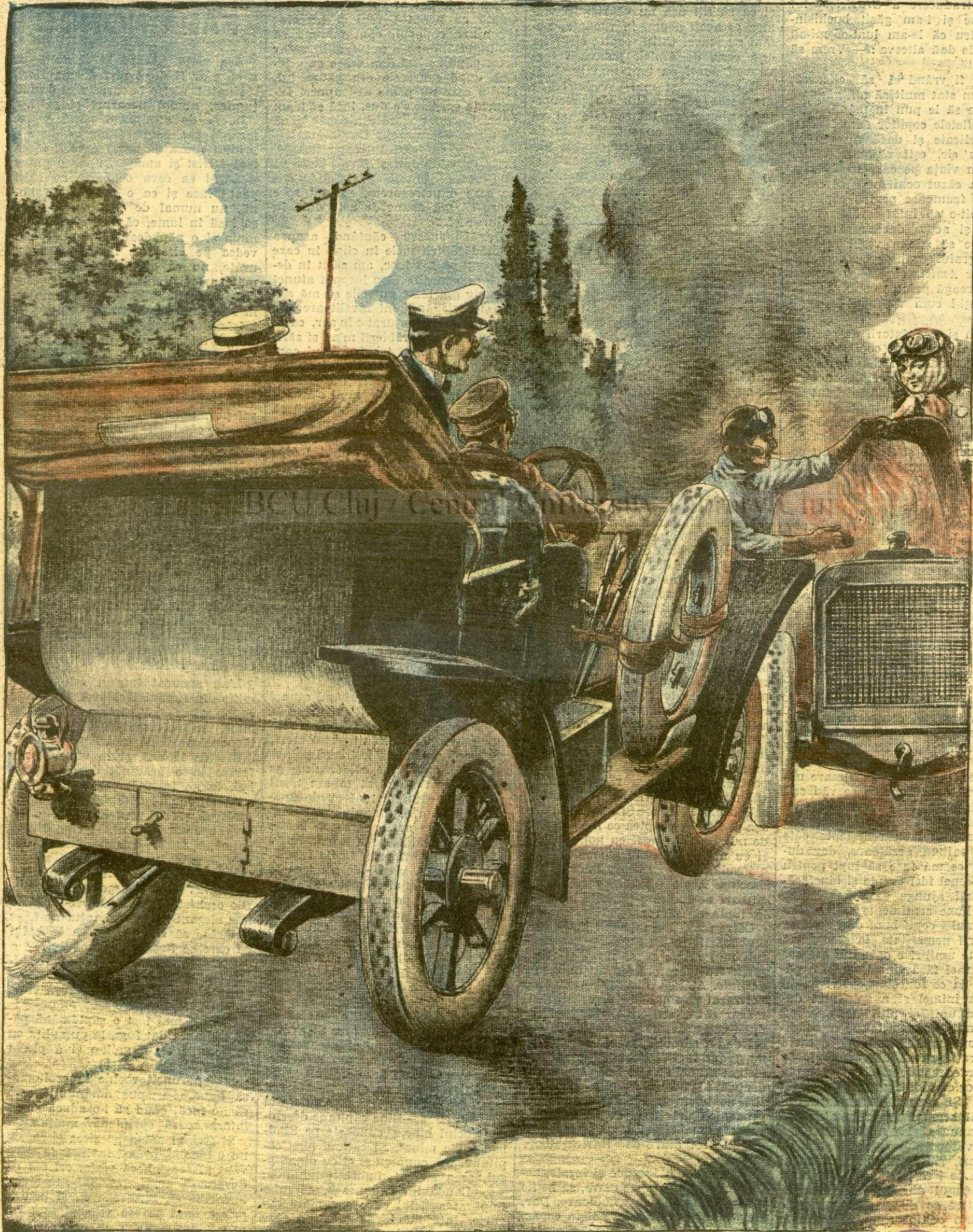

UNIVERSUL LITERAR

Cursele de automobile între Târgoviște și București. — (Vezi explicația).

NOTELE SAPTAMANI

Ce să citească copiii ?

Copiii de școală au intrat în vacanță. Mă uit la ai mei. Se plătisc. De bucurie că au scăpat de școală și-au făcut cărțile pachet și li-au aruncat pe-un dulap. S-au jucat ce s-au jucat, fără grija geografiei, istoriei, științelor naturale; eu i-am lăsat să se joace și acum câteva zile m'am trezit că mi luaseră de pe birou o traducere a *Grazietel* lui Lamartine și i-am găsit buchisind-o. Pentru că le-am luat-o, mi-au cerut să le dau altceva: — Vrem să citim, tată.

A! vor fi vrând ei să citească, dar eu am stat mult să mă gândesc ce anume să le pun în mână. Mințile și sufletele copiilor sunt lucruri foarte delicate și dacă nu știți să umblați cu ele, ești răspunzător de multe din viața pe care le-ați dat-o.

Și mi-a căzut ochii pe o comoară de vorbe frumoase pentru copii. Și am răsoit-o eu întâi iarăși, și mă gândesc și acum dacă mai e vreunul care să știe a vorbi atât de frumos graiul copiilor ca acel *Edmondo de Amicis* care și-a petrecut viața întreagă printre copii.

Ascultați-l cum vorbește de ei:

Ma! am și alle datorii de grațitudine către voi, dragi copii, și acestea sunt cele mai mari. Când credința în îmbunătățirea oamenilor e gata să-mi fugă din inimă, intristat de vecinica privește a lașității și a ticăloșiei, eu o rețin cugetând:

— Și totuși nu e cu puțin să devină oameni răi și ticăloși atâți copii buni și generoși ce am cunoscut în școli și atâția alții ce n'am cunoscut, dar cari de sigur seamănă cu aceia; de ce-ai disperă de oameni când sunt atâția copii buni? Dacă câte-o dată în simț murind în inimă mila pentru nenorocirile omenești și sunt tentat să mă închid în egoism spre a trăi liniștit, mi ajunge să-mi amintesc acele atâtea dureri pe cari le-am văzut sau ghicit pe băncile școlilor, copii rău hrăniți și maltratați, neîncetat doborâți de amintirea sau de prezentimentul unei tragedii casnice, acele atâtea voci umile și tremurătoare ce am auzit, obicinuite să imploră compătimirea, și ochii triști cari multumeau cu două lacrimi pentru o mângâiere, ca o bucurie ne primită, mi ajunge acest gând spre a-mi redestepta în suflet o mare milă pentru toate durerile ce văd sau mi închipuiesc. Dacă o laș și rea-remnare la mizeriile și nedreptățile lumii tindă a redestepta câte o dată patima arzătoare, dar dureroasă, ce mă face să lupt pentru izbândă unei idei drepte și binefăcătoare, mi ajunge să mă gândesc la câte bune sentimente sunt năbușite în mulți copii buni de asprimea unei sorți nemeritate, la câte nevoi și la câte umiliri e osândită o mare parte din ei fără vina lor nici a părinților, la ce funestă nepotrivire în educația inimii și a spiritului duce între unii și alții nepotrivirea ne asemuită a meritelor, a condițiilor de avere, ajunge această considerație ca să-mi redestepta în piept arderea de a obosi și lupta pentru orice idee dreaptă și binefăcătoare. Și cea mai frumoasă din cele mai scumpe speranțe ale mele e totdeauna reprezentată în voi școala viitorului, o școală de copii învățatori, ridicat în bunăstare și onoarea ce i se curvin, poate spune: — Nici unul din copii mei, epind de aci, nu se duce să tremure de frig într-o odăiță rece și murdară, nici unul nu se duce să-și ostenească nervii în oboseli prea mari pentru vârsta lui, nici unul nu întâmpină brutalitatea corupătoare a unui părinte pervertit de mizeria ce nu merită; chiar și cei mai puțin fericiți merg într-o casă sănătoasă, un-

de găsec pâine, cărți și demnitatea vieții și unde, dacă oate o dată se înalță vre-un strigăt de durere și de mânie, se ridică în protiva nedreptății societății și egoismului oamenilor.

Și am dat copiilor mei să citească atunci splendidul *Cuore*, le-am dat să citească *Vorbe pentru copii* și citesc acum de zor și deunăzi unul din ei mă întreabă: — Așa de bun trebuie să fie copiii, tată?

Da, copii, așa trebuie să fiți toți și ca să fiți așa nu vă risipiți vremea ce aveți acum, în vacanță, numai cu joaca. Citiți, copii; citiți tot ce-a scris de Amicis pentru voi și vă veți simți cu toții mai buni, și mai cuminți, și mai vrednici de dragostea pe care nu v'o precupește nimeni pe lumea asta, și vă veți face mari, cu sufletul plin de dorul faptelor bune, cu mințile pline de gândul faptelor frumoase și veți fi oameni, așa cum are nevoie de voi și țara și neamul.

A.

O mie și una de nopți

A treia călătorie pe mare

A LUI SINDBAD

(Urmare *)

„Noi am fugit atunci din palat, și ne-am dus la malul mării unde ne-am fost făcut plutele. Am așteptat zorii zilei, să fugim, de va veni uriașul cu ajutor împotriva noastră. Cugetam însă că de nu va veni odată cu răsăritul soarelui, și că de noi vom auzi răsunetele, cum i le auzeam acum, semn va fi pentru noi că ei de durere și suferință s'a pripădit, și așa așteptam mai în răgaz.

Însă de abia se făcu ziulă și estă vrăjmașul nostru cel înfricoșător, pe vălul de cântec doi uriași ca și ei, veneau dimpreună cu alții mai mulți în urmă, spre noi. Cum am văzut aceasta cu grabă ne-am aruncat în plutele noastre, și grăbind din vase și din cărme ne-am depărtat de la mal. Uriașii văzând aceasta se rădă în apă, și s'au aruncat după noi cu niște belovani mari, de-ați țintit plutele. Și pe toate le-am strămutat fără de a mea în care eram eu și cu alții doi tovarăși. Iară noi scăpăm fiindcă grăbisem să ne depărtăm mai iute de țărni, și belovanii nu ne-au putut ajunge. Iară când am apăsat pe luciul mării, am răsunat în jurul nostru și vânturilor cari ne aruncă dincolo și încocoace. Și ne-am odată așa și ziua și noaptea ce ne-a spus de nu știam ce va fi cu noi. A doua zi cu noaptea ne-am pomenit lângă o insulă, unde cu mare bucurie am descins. Acolo aflăm roada banu cu cari ne învoiam puterile pierdute în lupta cu marea.

Către seară am adormit lângă țărniul mării; însă ne-a deșteptat vultul unui șarpe ce se țara, și care șarpe era mare și gros cât un copac de finic. Atăta venise de aproape de noi încât pe unul din tovarășii mei, măcar cât a strigat el, l-a înghițit, după ce l-a dat de pământ de câteva ori de l-a zdrobit. Iar noi cei doi rămași am fugit. Desnădăjduiți am strigat atunci: „Ah! Doamne, ce pe-deapă ai trimis asupra noastră! Eri ne bucuram că am scăpat de groaznicii uriași, și de înfricoșatele valuri ale mării, și acum de alte pri-măjii tot atât de înfricoșătoare dă-mi!”

Umblând dar încocoace și încolo, ne-am suit într'un copac mare, să ne fie adăpost în noaptea următoare. Dar, înopțind, și omblă-ne noi în copac, am și auzit șarpele șuerând și venind până lângă trunchiul copacului nostru, pe care suindu-se, prinse pe tovarășul meu ce era din jos de mine, și înghițindu-l, se duse. Eu am rămas singur; iar dimineața, mai mult mort

*) Vezi numărul trecut.

de frică, m'am scoborât jos, așteptându-mi și eu moartea.

Luptându-mă cu gândurile aceste m'am îndreptat spre țărni să mă arunc în mare. Dar ougetul bun birui în sufletul meu și așa m'am lăsat în voia lui Dumnezeu, ceea ce poruncește toate și face cum crede în înalta lui înțelepciune.

Atunci îmi veni un gând: am strâns snopuri de spinii și de hăjșuri pe cari le-am adunat împrejurul trunchiului copacului; iar pentru mine mi-am lăsat loc înăuntrul lor. Și așa de deși și de spinoși erau snopii că nu te puteai apropia de copac. Odată cu noaptea veni și șarpele; înconjură copacul, căutându-mă să mă înghiță, dar n'a putut, și în zadar a tot pândit până dimineața ca o pisică după șoarecele din gaura lui, și din care nu poate să-l apuce. Dimineața șarpele s'a dus, însă eu n'am cutezat a mă pogora din copac până ce nu răsări searele. Dar atăta tremurasem de frică întreaga noapte, încât desnădăjduit și fără putere să mai încerc încă o noapte la fel cu cea pe care o petrecusem, alergai spre mare să mă arunc de astă dată în valurile ei.

Dar Dumnezeu căutând asupra desnădăjduirii mele în clipa în care am vrut să mă înec, am zărit în depărtare o corabie. Am început atunci să strig din toate puterile să mă auză, și deslegându-mi învelitoarea de la turban, am fluturat-o în aer, ca să mă vadă. Așa corăbierii m'au și zărit și căpitanul mi-a trimis cârcul care m'a dus la corabie. Acolo m'a întrebat ce mi s'a întâmplat, și aflând corăbierii ce am pătimit, mult s'au mirat; iar cei mai bătrâni spuneau că auzisera și dansii despre uriași și despre șerpii cei grozavici. Deci bucurându-se ei că am scăpat teafăr dintr'atâtea primejii, s'au grăbit să mă ospăteze, iar căpitanul văzându-mi hainele mele cele scurte, m'a îmbrăcat cu un rând de haine de ale lui.

După ce călătorii fusesem multă vreme călător în un vas, hainele mele erau lahat; unde se fac văzutele de carnea și-am amoscat ancora. Căpitanul atunci mă chemă și mi-a spus că, aflându-se pe corabie mărfurile unui negustor care acum nu mai trăiește, să le vândem negustorilor din insulă, cu un câștig pentru mine, iar banii li-ați să-i deie moștenitorilor aceluia negustor deși va muri și el.

Sentimentul curiozității întrebând atunci pe căpitan cum și-aș ai cui nume să treacă în catalogul mărfurilor vândute; mărfurile aceluia negustor mort, căpitanul porunci să le treacă pe numele lui Sindbad, a călătorului pe mare. Mișcat și mirat mi-am auzit numele, și căutând mai cu de-amănunt la fața căpitanului, îl cunoscu că el era acela care mă lăsase într'a doua călătorie a mea, într'o vale unde adormisem, într'o insulă. Trecură multă vreme de atunci la mijloc și căpitanul se mai schimbă la chip; iar el pe mine cum avea să mă cunoască dacă mă credeam mort. Atunci l-am întrebat: „Căpitan, Sindbad era numele negustorului mort?” — „Sindbad, da!” răspunse el, „și era din Bagdad, din Balsora. L-am luat pe corabia mea. Și într'o insulă, de unde luasem apă, el a rămas în viață și m'au văzut noi de seamă că dămasul negustorului plecare. Și având un vânt bun n'am putut întoarce corabia să-l luăm când am aflat nenorocirea lui”. Și i-am zis lui: „Și mort îl socotești pe el?” — „Mort îl socotesc” mi răspunse el. Atunci am adăugat eu: „Bine căpitane deschide-ți ochii bine, și cunoaște pe Sindbad întru mine”. Și când bine căpitanul mă cunoscu și el cu dinadinsul, și a strigat, îmbrățișându-mă: „Laudă lui Dumnezeu, că mi-a împăcat sufletul cu o așa mare bucurie. Iată mărfurile tale, pe care le-am păstrat; iar pentru cele vândute la schelă, iată și prețul lor”. Le-am primit și am mulțumit căpitanului după cuviință.

Și după multă călătorie am sosit acasă la Bagdad cu multă bogăție, încât nu știam numărul ei. Am îm-

părțit o parte bună la săraci, și mi-am mai cumpărat încă vreo câteva moșii.

Intr'acest chip și-a sfârșit Sindbad povestirea celor de-a treia călătorie. A mai dat lui Hindbad o sută de tchine, și l-a poftit să vie și în ziua următoare să mai asculte și celelalte călătorii.

(Vezi n-raul viitor).

Traducere de I. Barao
(Revizuită de Em. Gârleanu).

FĂRĂ NOROC

Așa viață steapă și chinuită e a ei, n'ar fi dorit nici dușmanilor. Nimic! nici o bucurie, nici o mulțumire, numai necazuri și griji.

Lucra de dimineața până seara, fără preget, ca o roabă, că doar o prididi spuza de nevoi care îi făcea traiul trist și amar, doar o putea pune și ea ceva deoparte ca să-și poată face și ea o rochie mai bună, nu numai de stambă, cu care să iasă în lume, că i se strângea înima și o năpădeau lacrimile când vedea pe alte fete mai proaste și urâte, nu ca ea, investimantate în mătăsurii și dantele. Ori cât își trudea însă capul și-și frământa mintea în fel și fel de chipuri tot nu putea înfrânta lipsurile și rochie mai ca lumea tot nu avea pe ea. Tot ce scotea dela lucru se ducea în casă și ea nu știa de plimbare și petreceri.

Și traiul ăsta scarbăd, amar, de azi pe mâine. Îl ducea încă din copilărie când își perduse pe „tătăicu” ei iubit.

Sărmanul „tătăicu-său” când se gândea la el, nu se putea să nu i se înduioșeze tot sufletul... Și ce moarte grozavă, sub dărâmturile unui vagon, departe de ai lui, cari îi erau atât de dragi, departe de căsuța lor curată și liniștită, printre străini...

Și ea n'a avut nici măcar minciunoasă fericire să-i mai vadă încă o dată ochii mari, plini de bunăstare, să-mi străte, pentru cea din urmă oară, mâna care o desmierdase de atâtea ori, cu dragostea neîn-murită a tatălui...

L'au aruncat într'un colț de câmă din fundul Moldovei, iar ele—ca și mă-sa—au rămas singure în lume, fără alt sprijin decât o biată pensionară de 40 lei pe lună.

Era de 18 ani, și în viața ei nu fusese la o grădină, dar mi-le la bal Iarna trecută, cam pe la sfârșitul ei, cum dăduse Domnul să străngă și ea pentru întâia oară ceva brumă de bani, și cum îi tot spuneau fetele—colegile din atelierul de modă unde lucra—că se petrecea o sărbătoare la balul, că plăcere ca atunci odată la legendă în acordurile orchestrei la brațul vre-unui tânăr elegant și frumos, alta nu-i, se hotărâse să se ducă și ea la balul cu care se îngroșă oasmanul.

Destul mureșă dăduse se tiranisea pentru pădănică de gură, cel puțin să petreacă și ea câteva clipe plăcute, fericite....

Când a mai fost o săptămână până la bal, a dat fuga la pușculița cu economiile ei, a golit-o și a plecat în țarg.

Și-a poruncit rochie la croitoreasă bună, i-a spus amănunțit cum să i-o facă, când să i-o aducă și s'a întors acasă sprintenă, mulțumită.

Și tocmai acum își zicea și ea, că nu e bine să te lași invinsă de orice vânt al soartei, că viața, ori cât de dureroasă ar fi, tot mai are și ea bucuriile ei, farmecile ei, și pentru prima oară privea viitorul mai luminos, iar sufletul ei, printr'o mișcare neașteptată, rupea lanțul des-amăgitorilor care-l ținea încătușat de atâtea vreme, și se avânta ușor spre lumii noi, necunoscute lui...

Și ce fericită se simțea!... Căci pe lângă plăcerea gândului

că o să petreacă și ea, vedea că e aproape să se îndeplinească și-un vis al ei de fată sărmană, care o muncea de vreme îndelungată: Să fie și ea cot la cot cu fetele bogate, să orbească cu strălucirea chipului ei pe mândrele acelea cari o priveau de sus, să stărneasă murmure de admirație, atunci când ar fi apărut cu corpul ei plin și maestros înfășurat într-o rochie frumoasă, elegantă și să ametească o lume cu farmecile și grațiile ei. Gândul acesta o muncea dela vârsta de paisprezece ani și acum când avea să și-l îndeplinească, o apuca o vesellie fără seamăn, sârea de gâtul mării, o ametea cu sărutările ei, și făcea fel de fel de nebunii: ba trăgea de coadă pe Bubică, „afurisitul de cățel”, sau îl silea să facă „tumba”, ba făcea cu cărbune sprâncenele și mustățile lui Licușor, pisoiul, și în urmă și așeza la fereastră, și câte și mai al lumea, mititelul și câte și mai câte!...

Și-a pieptănat cu îngrijire părul, s'a pudrat ușor și așteaptă croitoreasa cu rochia.

Afară s'a întunecat bine. Ceasul arăta opt și pân' la hal mai sunt 2 ore.

Ca să-i treacă timpul, ia de pe masă o gazetă... Literile îi fug însă de sub ochi și o aruncă.

Mama ei are într-o cutiuță un ceasornic cam vechi de aur... Il ia și începe să-l steargă...

Și timpul își deapănă firu-i nesfârșit... Nouă!... De ce n'o fi venind croitoreasa?... Instinctiv, o străbate o teamă neînțeleasă... cu pași repezi, începe să măsoare casa în lung și în lat, ochii îi alunecă mereu la ceasornic și din când în când, aleargă la poartă, doar o vedea fata cu rochia...

E nouă-jumătate și ea tot n'a mai sosit...

S'ar fi dus spre croitorie, dar... noaptea, și drumul așa de lung...

Și neliniștea o rodea tot mai cumplit. Infrigurată, răscolește în neștiute lucrurile din casă, și nu știe ce caută, bate pe Bubică, care i se părea că e obraznic și e gata să se certe cu mama-sa. Se simțea așa nervoasă, nemulțumită, răutăcioasă. I se părea că-i lipsește ceva...

Și nu-și explica cauza întâzierii croitoresei, nu știa ce să creadă, și gândurile se învălmășeau fără nici o noimă în mintea ei.

Obrajii îi ardeau ca 'n boală, inițiu îi bătea nebuneste.

Ar fi vrut să se liniștească, să judece rece, dar nu putea...

Începuse s'o doară și capul, când se deschide ușa și 'n prag apără chipul palid al unei fetițe.

De încurcată ce e, micuța, d'abia poate îngâna:

„Do...domnișoară, a spus doamna... că... să ertați... că n'a putut face rochia, ...că a fost bolnavă...”

O clipă a rămas nemiscată, fără grai și se uită la fetiță ca o năucă și prin minte i-a trecut ca fulgerul tot trecutul ei trist și fără noroc...

Apoi, s'a aruncat în pat, și-a prins obrazii în palme și a început să plângă nervos, cu hohote, ca un copil care își vede sfârșimată prima iecărie...

Const. St. Delagrui

CELEI MAI IUBITE

*Eu te-am văzut în ceas de fericire,
Și 'n vece de-atunci viața mi s'aniind
De ochii tăi, de șoapta ta divină;
Căci fie doar mă 'nchin, Dumnezeu!*

*Și ca o umbră-ți stă, cu drag, în cale
Tot sufletu-mi, ce 'n preajmă-ți se 'nfruptă,
Și tremură și bate din aripă
Să-ți es în drum cu flori și osanale.*

*Ci tu dând gurii dor aprins ca focul
Și soare vieții mele 'n vece trudită,
Să cad învins la pieptul tău, iubite,
Și-apoi să mor visându-mă, blând, norocul!*

Ernest Teodoru

GALEA FIGURILOR CONTIMPORANE

D-I LOCOT. COMANDOR PERIETEANU

O figură nu numai contemporană, dar încă de cea mai mare actualitate: d. Locotenent-Comandor Periețeanu e comandantul vasului românesc „împăratul Traian”, acela care a avut să sufere cunoscuta agresiune din partea grecilor, în portul Pireu. Numai singur faptul acesta ar face un titlu de glorie pentru înțeleptul comandant, chiar dacă nu s'ar mai socoti că este unul din cei mai valoroși ofițeri ai marinei noastre militare.

Comandantul Periețeanu i-a fost dată onoarea să apere la un moment dat ambele steaguri acumpe românilor: steagul țării și steagul regal. Și dacă nu a făcut-o cu arma, cu vitejia, a făcut-o cu altă armă tot atât de prețioasă—cu înțelepciunea, cu sângele rece al militarului conștient de datoria lui. Ști-

ind să înconjure o primejdie; știind să apere de orice atingere nedemnă micile vlăstare ale dinastiei românești; știind să păstreze neclintit calmul covârșitor situațiilor critice, d. locot-comandor Periețeanu a bine-meritat dela țara întreagă și și-a cucerit într-un moment atâta glorie la care altul ar fi năzuit o viață întreagă.

Atrudinea înțeleptească a d-lui comandant Periețeanu în cunoscutul incident, mai dovedește cât de multă încredere trebuie să avem în căpeteniile armatei noastre, câte elemente de adevărată valoare avem între ei, și cât de mândri trebuie să fim când un ostaș român, prin atitudinea lui în fața primejdiei, atrage țării lauda întregii lumi civilizate.

Ygrec

SCRITORII VECHI

POEZIA POPULARĂ

de
A. L. RUSSO

— Urmare și sfârșit —

Abia literaturii noastre e atât de îngustă, în cât dacă așa zice că mai nici o scriere nouă nu posedă condițiunile unei scrieri nemuritoare — așa spune un adevăr supărător pentru tagma literaților, și adevărul, de când lumea, umbliă cu capul spart; însă mărturisesc, că, privind babilonia limbistică din zilele noastre, mă îngrijesc pentru viitorul nostru literar și mă mângâie numai cu credința că acest viitor își va găsi loc de scăpare în poezia populară! Imi închipuiesc că sunt un străin sosit în Moldova sau în Valahia cu dorința de a studia istoria, datinele, natura și geniul neamului românesc. Cumpăr o bibliotecă întreagă de cărți scrise în felurite jargonuri: istorie, poezie, ziaristică, etc. Deschid o carte istorică și văd în ea nume, date, pomeniri de războaie, însă nici o idee de mișcarea socială, de instituturi, de gradul civilizațiunii diferitelor epoci. Nemulțumit, mă duc să

vizitez monumentele, doar voi descoperi un vestigiu din lumea trecută; monumentele lipsesc! Mă întorc deci la limba și la literatura de astăzi! Aicea mă cuprind fiori de ghiță! Gramaticile imi par niște seci dizertațiuni de limbistică, însă nu adevărate gramatici românești. Cercetez literatura și dau de o amestecătură indigestă, de o sumă de idei luate fără nici o sistemă dela străini, și prin urmare nu-i găsesc nici un caracter original. Unde este dar românismul? Unde să-l caut, pentru ca să-mi fac o idee exactă despre geniul românesc?

Din întâmplare, mă plimbu într-o zi printr'un iarmaroc și deodată mă cred în altă lume. Văd oameni și haine ce nu văzusem în oraș; aud o limbă armonioasă, pitorească și cu totul străină de jargonul cărților. De unde eram la indoială dacă Românii sunt o națiune sau o colonie cosmopolită modernă, un soi de Algeria franco-italiano-grecescă, încep a întrevădea adevărul. Iată un om cu fizionomia veselă! el intră într-o colibă de frunze, scoate de sub suman un instrument ce-l zice lăută și se pune a cânta. Multime de oameni se îndeasă împrejurul și-l ascultă cu dragoste, căci el zice balade strămoșești!... Ochii mi se deschid;

o naționalitate întreagă se desvălește în graiul, în hainele, în tipul antic, în cântecele acelor oameni.

Lăutarul cântă:

*Pe câmpul Tinechiei,
Pe zărele câmpiei
Răsăritău florile
Odată cu zorile.
N-au răsărit florile
Și-au scos badea oile
De-au umplut văile...*

Și dinaintea mea se desfășură un tablou, care mă încântă; mai pe urmă lăutarul începe balada Mioriței!

*Pe-un picior de plaiă,
Pe-o gură de rață
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de miei
Cu trei ciobăneli...*

Și când el sfârșește, toată nedumerirea s'a sters din minte-mi; rămân convins de naționalitatea română, de geniul român, de adevărata literatură română.

Înțeleg dragostea Românului pentru țara lui; îl înțeleg, de ce zice el:

*În neagra străinătate
Dorul m'apucă de spată,*

Înțeleg puterea legăturilor de familie, când el suspină în modu' cel mai poetic:

*Bate vântul printre brazi,
Și-mi aduce dor de țară;
Bate vântul printre flori,
Imi dă dor de la suror;
Bate vântul printre munși,
Imi dă dor de la părinți...*

Iată poezia! Iată adevărata literatură, de care se pot mândri Românii.

Fie forma viersurilor une-ori defectuoasă, ele imi par mie poleite cu razele geniului. Privighitoarea nu e frumoasă, dar cântecul ei este din rață!

IVAN TURGHIEEFF

FAUST

— Urmare și sfârșit —

12 Martie.

Dragă prietene, nu pot să mai duc înainte povestirea mea, așa cum am început-o. Sunt silit să fac niște sfertări supraomenești; să-mi atâț prea tare durerea.

Boala ei, ca să mă servesc de vorbale doctorului, a luat o față și Vienna s'a stins. A murit cu două săptămâni după ziua ceea fatală în care me iubirăm o clipă. Am mai văzut-o odată înaintea de a apune. Nimic mai crud în aducerea mea aminte. Era noaptea. Totul dormea dus. Imi apusesse doctorul de cu ziua că nu mai e nici o șansă de scăpare.

Pe furis mă strecurai în odaia ei. Era acolo, întinsă pe pat, cu ochii închiși, pleoapele ei păreau niște petale de zarzăr, obrazii supti, împaturai de febrintea ei. Împietrit, ca o statuie, stătu înaintea ei. Își deschise marii ochii, îi întoarse și-i pironi într'al mel. Se ridică apoi în capul oaselor, întinse spre mine o mână uscată și albă ca varul și începu:

*Ce-a cătat prin locurile acele?
Et e aici, aici... în ochii mei. 1)*

Mă îngrozii și eșii din odaie. Cât a fost bolnavă, a vorbit neînțecat, în aiureala ei, de Faust, de maică-sa pe care-o numea când Marta, când Gretchen.

Și muri. Am condus-o până la mormânt. Din ziua aceea am părăsit pe toți; din ziua aceea am fugit de lume în acest ascunziș singuratic, să-mi petrec restul vieții.

Acum gândește-te, bunul meu prieten, gândește-te la femeia asta nobilă pe care moartea a răpit-o așa de timpuriu. Cum se face că morții mijlocesc în soarta celor vii și cum îți explici tu această mijlocire? Ești unul, nu știu; și știu și tu voi ști nici odată. Și tu vei vedea îndată că nu un acces de misantropie mă fă-

1) Versuri din «Faust»

cut să fug de lume, cum ți-ai închipuit. Nu, nu mai sunt acela pe care l-ai cunoscut odinioară. Acuma, acumă cred într-o multime de lucruri pe care altă dată nu le puteam suferi.

Tot mă mai gândesc la această femeie nenorocită. Tot mă mai gândesc și-mi vine să zic despre ea, despre neamul ei, despre acțiunile tainice ale ursitei ei pe care în răstăcirea noastră le numim „fericirea oarbă”. Cine știe ce urme lasă fiecare ființă omenească pe acest pământ de germani necunoscuți, urme care nu se descopăr decât după moarte? Cine ar putea spune prin ce legătură tainică se leagă soarta unui muritor cu aceea a copiilor și nepoților lui, cum reapar în ei aplecările lor și cum îspășesc ei greșalele lor? Trebuie să fim smeriți și să plecăm capul înaintea Necunoscutului.

Viera a murit și eu îi supraviețuiesc. Îmi aduc aminte de când eram copil că, în casa tatei, era un vas frumos de un alabastru străveziu. Nici o pată nu strica albeața cea lămpede.

Într-o zi, eram singur în odaie, am hătânat piciorul pe care era pus șel alabastru gingaș. Căzu și se făcu țandări. Nu mai puteam de frică și mă uitam prost la hărburile celea înprăstiate pe scânduri. Numa ce veni tata și-mi zise:

„Iaca ce-ai făcut. Mi-ai stricat vasul. Nimic în lume nu-l mai poate face la loc”.

Mustărarea asta mă ajunse la inimă. Am început a plânge. Părea că săvârșisem o crimă.

Am crescut mare, m'am făcut om în toată mintea și am stricat, cu o ușurință nebună, un vas cu mult mai scump.

În darn mi-am zis că nu mă așteptam la așa desnodământ. Nici nu mi-a trecut prin minte ce femeie era Viera și nici nu m'a uimit înțeleala mărturie sale. Da, așa a fost, a tăcut până în cea din urmă clipă.

Trebuia să fug atunci când am simțit că o iubesc, pe dânsa, pe o femeie măritată. N'am fugit și un suflet nobil s'a stins. În desnădejde mută privesc la fapta ce am săvârșit.

Da, d-na Eltzof și-a crescut fiica cu o grijă pismașă; ea a ocrotit-o până în clipa cea din urmă și, când a văzut-o șovăind, a târît-o acolo la ea în pământ.

Dar, să sfârșesc. Nu ți-am spus nici a suta parte din ceea ce ți-ai fi putut spune. Pentru asta însă, am făcut niște sforțări enorme. Când toate amintirile mele cad înapoi acolo în adâncul inimii, acolo, de unde le-am trezit! Punând capăt scrierii acesteia, îți voi spune că convingerea ce am dobândit în ispitirea acestor din urmă ani este, că viața nu e o jucărie; nu e nici măcar o plăcere, ci o povară grea... *Supunere soartei, supunere oarbă soartei, iată înțelesul legii vieții, iată deslegarea enigmei.* Nu să te lași dus la niște gânduri plăcute, ori fermecate de vise, ori cât de sublime ar fi ele. Nu, orice om să-și plinească o datorie. Acela care nu va zdrobi lanțurile de fier ale datoriei nu va ajunge cu bine la limanul carierei sale.

În tinerețe, incap alte idei. Se zice de pildă: „Cu cât ești mai liber, cu atât ești mai fericit și cu atât ajungi mai departe”. Da, asemenea principii pot fi îngăduite tinereții; ar fi o rușine însă, să nu te lepezi de aceste răstăciri când te vei găsi față în față cu crutul adevăr.

Adio.

Allădată aș fi adăogat: fii fericit. Acum însă îți zic: Silește-te din răspateri ca să trăiești, ceea ce nu e așa de ușor cum se crede.

Adu-ți aminte de mine, de prietenul tău drag, amintesteți-l, nu însă clipele lui de scepticism. Pe acelea le uită!

Adu-ți aminte pururea de Viera și păstrează în sufletul tău amintirea ei, în toată curăția ei nobilă.

Adio, încă!

Al tău,
P. B.

Traducere de Virgil Mastacan

Eă știu c'ai să mă uți!...

*Eă știu c'ai să mă uți ca mâine,
Dar fiindcă azi doar eă ți-s drag,
Nu-ți pune sufletul în stăvil,
Când viu la tine seara n prag.*

*Dă aripi gândului să zboare
Și dorului redă-ți avânt,
Că-ți sfântă clipa care moare
Și ca s'o nfrunți tu n'ai cuvânt.*

*Visând, aprinde-ți ochii dornic
Cu-al tinereții dulce foc,
Să nu mă tem în veci la gândul,
Că-mi vei aduce nenoroc.*

*Dă vorbe tale-acord de liră
Și gurii tale har eeresc,
Să simt că mor, răpus de farmec,
Și tot mă mult să te iubesc.*

*Și dacă mâine pentru altul
Mă vei gonî din drumul tău,
Să nu ne'nfrângă nici trecutul
Și nici părerile de rău!*

P. Dănescu

VIAȚA 'N GLUMĂ

ALIBIUL LUI TĂNASE (Adaptare)

Cam pe la vârsta de cincizeci de ani, d. Ionescu—Tănase pentru prieten—avocat cu diplomă dela Târgoviște, urât și grav avu o inspirație care-i făcu onoare: aceea de a se împăca cu familia d-sale, în speță un unchiu neputincios și bogat, care locuia la o vie pe lângă Buzău.

Împăcarea se făcu fără greutate, cu singura restricție că unchiul se învoise să-și primească nepotul, dar nu și pe nepoată a cărei fire acra fusese pricina începutului dihoniei în pacinica familie.

După cum spuserăm, unchiul era bogat și îmbătrâna văzând cu ochii. Madam Ionescu își năbuși indignarea și, în speranța apropiatei moșteniri, își autoriză bărbatul să se ducă din când în când la Buzău, să-și îmbuneze unchiul.

De luni de zile fără nici o întrerupere, amicul Tănase plecă Duminică dimineața, sosea la amiază la Buzău și depeșa imediat nevastă:

„Căldătorit bine. Te sărut.

„Tănase”.

Se întorcea apoi acasă Lunea, căci via unchiului fiind deparale de oraș nu se putea întoarce în aceeași zi.

Firește, la întoarcere, Madam Tănase întreba înclădată:

— Ce face păcătosul de unchi-tău?
— Se umflă.... Il dă gata dropica... N'o mai duce mult.

Și Madam Tănase surădea:

— Bine-ar face să se grăbească, hodorogul!

Amicul Tănase era urât, foarte urât. Cu toate acestea, jumătatea d-sale era geloasă ca o tigroaică. Tănase n'avea pas să calce strămb. Numai la gândul că ar putea călca alături de strictele datorii conjugale, Madam Tănase lua foc. Din fericire, moartea unchiului nu era departe și lipsurile săptămânale și greutățile bănuite ale soțului aveau să înceteze.

Duminică trecută, chiar în momentul când amicul Tănase își sărutase nevasta, cu geamantanul în mână, gata de plecare, alunecă pe o coajă de portocală, căzu și își scrânti piciorul. Accident neînsemnat, dar dureros. Călătoria era compromisă. Se așeză în pat și, de durere, uită să-și înștiințeze unchiul despre întâmplarea care îl lipsea de plăcerea de a-l vedea în ziua aceea. Pe la amiază, cineva sună cu putere la poarta amicului Tănase. Era o depeșă. Madam Tănase o primi, o deschise și tot sângele i se urcă la cap.

Dintr-o săritură fu lângă patul în care zăcea nepotul unchiului de la Buzău.

— Știu tot! strigă ea.

— Tot... ce? bolborosi Tănase.

— Ești un trădător!

— Trădă... cum?

— Da, un sperjur, și ori cât ești de avocat, mi-e scârbă de tine... Auzi d-ta, zice că se duce la Buzău și dumnealui petrece cu de-alalte... cine știe pe unde!...

— Ce ești nebună, Lisaveto?.. cine ți-a băgat astea în cap?

— E scris, negru pe alb, răspunse soția ultragială

Amicul Tănase păru că răsuflă.

— Știu, am înțeles... O scrisoare anonimă... Opera vre-unui infam... Și tu crezi în asemenea bărfeli...

Madam Tănase sări în sus

— Da, un infam... așa e...

— Vezi? Vezi?

— Dar infamul s'a iscălit.

— S'a iscălit? Și cine e măgarul ăla?

— Dumneata, Domnule.

Și zicând acestea, galbenă de mânie, Madam Tănase întinse nedemnului soț depeșa mototolită.

Și amicul Tănase citi îngrozit:

„Căldătorit bine. Te sărut.

„Tănase”.

Unchiul care suferea de dropică nu era decât o cuconiță foarte simandicoasă, dintr-o margine a Bucureștilor, care, într'adevăr, începuse de câteva luni să se umfle, după cum s'a și văzut peste nouă luni.

Amicul Tănase nu fusese nici odată la Buzău. Un prieten binevoitor trimitea în fiecare Duminică la amiază, soției trădate depeșa obișnuită.

O simplă uitare a amicului Tănase zădărniciise alibiul hebdomadar și pricinuisse catastrofa.

Unchiul?... Săracul, murise de mult, după ce avusese grija să-și mănânce toată averea.

Madam Tănase s'a îmbolnăvit de galbinare și a murit.

Costache Glumici.

CELE TREI SOMAȚII

de
ALPHONSE DAUDET

Pe cât e de adevărat că mă chiamă Bélisaire și că am rânduia în mână în această clipă, tot atât de adevărat e că bătrânul Thiers nu cunoaște poporul Parisului, dacă își închipue că buna lecție ce ne dădu mai zilele trecute, va folosi la ceva.

Iată dar, dragul meu; ne vor putea împușca cu grămadă, ne vor hărțui de colo până colo, dela Cayenne la Satory, ne vor îngrămădi în pontoane ca pe sardele și mai știți eu ce; dar n'ai ce-i face, Parisianului îi place gălăgia și zavera și nimic în lume nu-l va putea schimba! Așa e firea lui! Ș'apoi are cineva ceva în potrivă? Nu-i atât politica, care ne desface, ci zgomotul pe care-l face: atelierelor închise, intrunirilor, haimanalăcul, ș'apoi încă ceva, ce nu vă pot spune.

Ca să înțelegi bine aceasta, trebuie să fii născut ca mine în str. Orillon, într'un mare atelier de tâmplărie și dela vârsta de 8 ani până la cea de 15—timpul de ucenicie—să fi bătut mahalaua cu un cărucior plin de talaș. Ah! doamne! pot spune cu mândrie că mi-am făcut datoria în vremea aceea a revoluțiilor. Așa pitic cum eram, eram un drac și jumătate; îndată ce era zgomot în Paris, puteai fi sigur că mă vedeai și pe mine acolo, în vre-un colț. Mai totdeauna știam aceasta de mai înainte. Când văzui lucrătorii mergând braț la braț, în rânduri cât era strada de lată, spre mahală, femeile stând la taifas pe la porți și toată ceata asta de oameni coborând din spre barieră, îmi zisei, cărând talașul: „Bună afacere! Trebuie să fie ceva...”

Și în adevăr, așa și fu. Când mă întorsei seara acasă, găsi prăvălia plină; prietenii tăicușului vorbeau despre politica în jurul tarabei, ve ciniți îi aduse ziarul; căci pe vremea aceea nu erau foi de un ban de cinci, ca în zilele noastre. Acei dintr-o casă cari voiau să capete ziarul, plăteau partea lor la oaltă și-l dădeau apoi din cat în cat.

...Tăticu Bélisaire, care nu lăsa lucrul pentru nimic în lume, asvârli rânduia mănios și ascultă noutățile; și-mi amintesc că în zilele acelea mămică ne spunea întotdeauna, când ne așezam la masă:

„Să fii liniștit, copil... Tăticu nu-i vesel, din pricina afacerilor politice”.

Eă, vă puteți închipui, nu prea înțelegeam mult din afacerile astea blestemate. Cu toate acestea, erau cuvinte cari îmi pătrunse în minte nu-mai auzindu-le, ca de pildă:

„Canalia asta de Guizot, care a fost la Gent!”

Eă nu știam bine cine e și ce să fie cu acest Guizot și nici ce însemnăză c'a fost la Gent; dar asta-i totuna! eă repetam cu ceilalți:

„Canalia de Guizot... Canalia de Guizot...”

Și eu îl făceam cu toată inima canalie, pe acest biet domn Guizot, căci în mintea mea îl semuiam cu un blestemat de vardișt, care sta în colțul străzii Orillon și-mi făcea totdeauna neajunsuri în privința căruciorului meu cu talaș... Nimeni din toată mahală nu îndea pe acest boțezat „câne roșu”. Cămin, copil, toată lumea se ferea de el; numai cărciumarul, ca să se lingusească, îi strecura câte un pahar cu vin prin crăpătura ușii. Roscatul ăsta se apropia liniștit, se uita în stânga și în dreapta să nu fie vre-un șef, apoi, în treacă, uit!...

În viața mea n'am văzut bându-se un pahar cu vin așa de repede. Istetul, dibăcia era de a pândi momentul când avea cotul ridicat în aer și de a ajunge în dosul lui, strigând:

„Păzeți sergent!... vite ofiterul!”

Așa e viața în Paris, vardiștul îndură tot greul. Bietii oamnei, te deprinzi să-i urășți, să-i privești ca pe niște câini. Dacă ministrii fac prostii, tot pe bietii sergenți cade vina și tot ei trebuie să le plătească; și dacă se întâmplă vre-odată o revoluție zdravănă, atunci ministrii o șterg la Versailles, iar vardiștii rămân să dea piept cu revoluția.

Revenind la ceea ce vă spuneam, îndată ce era ceva în Paris, eram unul dintre cei dinți care știa. În zilele acelea tot micuții mahalalei își dădeau întâlnire și scoboram împreună spre mahală... Deodată auzim strigăte:

„E în strada Montmartre... ha nu... la poarta Saint-Denis!”

Alții, cari erau pe cealaltă parte a drumului, se întorceau furioși fiindcă n'au putut trece. Femeile alergau pe la brutari. Se închideau porțile. Toate acestea ne atătau. Cântam, ghionțiam în treacă pe micii negustori, cari își strângeau cât puteau de iute lucrurile expuse pe afară, ca în zilele de vânt puternic. Din când în când, trecând pe lângă „Canal”, găseam podurile desbinate. Trăsuri și camioane se opreau aci. Cărutașii injurau, lumca n'avea astămpăr. Trăcurăm într-o fugă această punctă mare, care despărțea pe atunci mahalaua de strada Templului și ajunserăm în Boulevard.

În sfârșit zărirăm o negură de oameni apropiindu-se, gloata, buclucul. Era acolo!... Însă ca să vezi bine trebuia să fii în primul rând și doamne! ce ghionții, ce înghesuială ș'apoi cum curgeau palmele... Cu toate acestea, împingând, înbrâncind mai în stânga mai în dreapta, ne strecuram încet prin mulțime și junserăm în sfârșit în față...

Odată bine așezat înaintea tuturor oamenilor, respirați liniștit și erați mândru. Adevărul e că acest spectacol nu fu zadarnic.

Nici d. Bocage și nici d. Mélingue!

1). Cei mai vestiți artiști dramatici de pe vremea aceea.

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-1 D. G. CHIRIAC

nu mi-au pricinuit o bătaie de inimă ca aceea pe care o avem, când zărim la vale în capătul străzei, pe spațiul rămas gol, pe comisar înaintând cu eșarfa lui... Ceflați strigău:

„Comisarul! comisarul!...” Eu stăteam neclintit fără a spune vr'un cuvânt. Scârșeam din dinți de frică, de bucurie, de mai știu eu ce; în gândul meu însă ziceam:

„Comisarul e colo...” păzea apoi de loviturile de ciomag...

Loviturile de ciomag tot nu mă mișcau atât de mult ca diavolul asta de om cu eșarfă pe haina cea neagră și cu giubenuț la mare, eari te făceau să crezi că e în vizită.

După prima bătaie de tobă, comisarul începu a mormăi ceva. Fiindcă era departe de noi, cu toată liniștea cea mare, glasul i se pierdu în văzduh, atât auzirăm:

„Mn... mn... mn...”
Noi cunoșteam legea adunărilor agomotoase tot atât de bine ca și ei și știam că aveam dreptul, după trei somatii, de a ajunge la loviturile de ciomag. De aceea la prima oară nu se mișca nimeni. Stătea foarte liniștit cu mâinile în buzunare...

... La a doua somatie începeau să o sfeclești și să te uiți în stânga și în dreapta pe unde s'o tusești mai repede...

... La a treia bătaie de tobă, prrri! pe aci ție drumul! parcă era pornirea unor pui de potârniche izbucnirea unor țipete, unor miolăituri, un zbor de păsări și de șepci și apoi în urma acestui convoi loviturile de ciomag, cari începeau.

Nu, fără glumă! nu există piese de teatru cari să vă zdruncine așa de puternic. Aveai ce să istorisești celorlalți opt zile de-a rândul, și ce mândrii erau cei cari puteau zice:

„Eu am auzit somatia a treia!... Trebuie știut că în acest joc îți puneai câte odată pielea în saramură.

Inchipuiți-vă dumneavoastră, că într-o bună zi comisarul apără ca prin minune în colțul Saint-Eustache; de abia strigă de două ori și iată jandarmii orașului luând-o la goană cu săbiile în aer. Ei nu rămăseseră acolo să-i aștepte, vă puteți închipui, ci își întinseșeră piciorușele. Unul din diavolii ăștia nu mă slăbea de loc și se apropii așa de tare, în cât după ce simții de două sau trei ori vântul săbiilor lui în aer, o simții apoi întregă pe cap. Doamne! Doamne! ce plesnitură! în viața mea nu am văzut așa lumină înaintea ochilor...

Mă ocară acasă, când mă văzu cu capul spart și fața plină de sânge, și credeți că asta m'a îndreptat? Ași! da de unde! de câte ori biata măicuță Bélisaire își puneă comprese, eu strigam:

„Nu-i vina mea... Pungașu ăla de comisar e de vină, că ne-a înșelat... a făcut numai două somatii!”

Traducere de
Emilian I. Ciucianu

Fica reginei Maria Antoaneta a Franței

Unica supraviețuitoare din familia regală a Franței. Închisă în Temple, Maria Teresa Charlotta, fisa regelui Ludovic al XIV și a reginei Maria Antoaneta, a rămas în tot cursul vieții ei unul dintre cele mai ciudate și mai enigmatice caractere femeiești. Abia în ultimele decenii numeroasele publicațiuni de memorii de către contemporani și supraviețuitori au revărsat câteva raze de lumină asupra caracterului acestei figuri de femeie; enigma caracterului ei însă a rămas cu totul nedeslegată.

Arareori o fată tinăra a crescut între tragedii atât de zguduitoare ca fisa Mariei Antoaneta. La vârsta de 14 ani, a fost aruncată în temniță, împreună cu frătorul ei, Daupinul, și cu sora tatălui ei, Elisabeta. Rând pe rând ea văzu pe tatăl, mama și pe mătușa ei țărâți pe eșafod, iar pe fratele ei chinat de cismarul Simon. Ea rămase

De numele maestrului Chiriac e legată în bună parte o întreagă epocă a muzicii românești. Sunt numai câțiva ani de când ne-a fost dat să auzim pentru întâia oară splendidele noastre doine și balade armonizate și executate în coruri; sunt numai câțiva ani de când s'a inițiat la noi o cultură muzicală, deșteptătoare a celor mai nobile simțiminte, o cultură muzicală națională, păstrătoare a celor mai frumoase tradiții ale sufletului românesc. Și în această inițiere, maestrul Chiriac a fost premergător, a fost inițiator și acum e muncitor cu râvnă pe calea în care s'a îndrumat acea cultură muzicală.

Sunt iarăși numai câțiva ani de când pentru întâia oară coruri formidabile românești au preumblat suspinele doinelor, reculegerile rugăciunilor, avânturile baladelor în țări românești deslipite de patrie și au afirmat acolo, în entuziasmurile epice, unitatea de sentimente, uni-

tatea de idealuri a tuturor românilor.

Și maestrului Chiriac îi revine în prima linie meritul acestei redeșteptări culturale și se cade a i se aduce toată lauda și toată cinstirea.

Temperament muzical prin excelență, pricepător prin cultură și naționalitate al tuturor frumuseților muzicii naționale, de o răbdare uimitoare, maestrul Chiriac e o pozoabă a Conservatorului nostru, unde conduce clasa de ansamblu coral, e o figură care va rămâne veșnic amintită în istoria muzicii noastre, în care și-a cucerit loc de frunte printre întemeietorii culturii noastre muzicale.

În „Galeria artiștilor români” maestrul Chiriac ia loc alături cu marii dascăli ai neamului, aceia cari prin cântec, poezie și dor de neam, au păstrat tradiția românilor în sufletul românilor.

Aldor.

singură în închisoare, unde îndură multe suferințe, lipsită de soare, aer, de îngrijire și distracție. Nu este deci de mirare dacă sufletul ei a rămas închis, dacă „sfoarea junetii” n'a înflorit nici odată în inima ei.

Ultimele săptămâni ale captivității se pare că au fost cele mai fericite ale vieții sale. Parisul, care se îmbătașea din belșug cu sânge și tragedii grandioase, începu de-odată să manifeste milă pentru principesa orfană, la care în timp de patru ani nu se gândise nimeni.

Tinerimea începu să simpatizeze cu ea și în curând simpatia generală pătrunse prin zăbrele până în celula închisorii principesei. Un moment ea ghici această adorațiune populară, a cărei eroină era dînsa. Se părea că îi surăde o nouă viață; așa credea ea. Dar aceasta fu de scurtă durată. Caracterul ei se schimbă din ziua în care părăsi temnița.

Fica Mariei Antoaneta fu pusă în libertate în schimbul prizonierilor francezi cari căzuseră în mâinile austriacilor. Între aceștia se afla unul la care ținea foarte mult Conventul: Drouet, care recunoscuse în Varennes familia regală fugară și o trădase. Principesa fu adusă la curtea imperiului din Viena. Ea era considerată ca pretendentă la tronul Franței și prin urmare privită ca o bună partidă. Acela care ar fi luat-o în căsătorie ar fi primit ca zestre Lorraine, Țările de jos și poate

Bretagna. Dar unchiul ei, fratele decapitatului rege, veghia din depărtare, trăind din mila țarului Rusiei. El își luă titlul de „Ludovic XVIII, regele Franței și al Navarei”. Și acum începu un fel de luptă diplomatică între acest rege fără țară și Curtea vieneză. Ludovic voia să împiedice cu ori-ce preț căsătoria nepoatei sale cu un archiduce. El declară între altele că: „dorința părinților ei decapitați a fost ca fisa lor să ia în căsătorie pe vărul ei, ducele de Angoulême”. Prin scrisori și emisari secreți, Ludovic căută să convingă pe Elisabeta că sărmanul duce de Angoulême se topește de dragoste pentru ea. Iar ducelui i se spunea că vara sa moare după el de dragoste. Acești tineri însă mai nu se cunoșteau între ei. Dar unchiul pune la cale o corespondență între ei și se încearcă să promoveze „mărturisiri reciproce”.

În adevăr, după câțiva timp se făcu căsătoria între fisa Mariei Antoaneta și ducele de Angoulême. Mai târziu însă, după intrarea în Paris, tânăra ducesă de Angoulême decepționă pe toată lumea. Ea se purta cu asprine, așa încât se părea că urăște întreaga omenire. La începutul restaurării, principesa era unica supraviețuitoare din familia regală, orfana din Temple, care în mod oficial era numită pe scurt „Madame”.

Pe regele Ludovic al XVIII nu-l cunoștea aproape nimeni, pe când ne-

poatei sale îi era asigurată de mai înainte cea mai mare popularitate. Și pe ea o căuta toate privirile la intrarea solemnă a noului rege în Paris, care se făcu sub protectoratul aliaților. Ludovic se afla într-o trăsură de gală, alături de nepoata sa; în față era prințul de Condé cu fiul său, ducele de Bourbon. La aclamațiunile entuziaste ale mulțimei, ea rămase rece, numai ochii ei roșii făceau impresiunea ca și când ar fi plâns.

Se povestește că la sosirea în biserica Notre-Dame, unde s'a oprit mai întâi cortegiul, mai înainte de a pleca la Tuilleries, principesa ingenunchiă, cu atâta evlavie, încât ochii tuturor se umplură de lacrimi. Abia însă descinse în palatul Thilleries, pe care îl revedea pentru prima oară dela întemnițarea ei în Temple, și principesa își luă o atitudine arogantă și rece. În curând toată lumea fu decepționată.

Ea ura tot ce îi reamintea revoluția. Când ducele de Braunschweig, în trecerea sa prin Franța, îi prezintă pe un francez cu numele Colin, care în calitate de gardian în Temple făcuse, cu primejdia vieții, mari servicii familiei regale, ea leșină. Când își reveni în fire, zise:

— Acest francez n'avea perucă, eu însă nu pot suporta priveștiștea unui cap tuns mărunț.

O scenă mai penibilă avu să îndure la Tuilleries Madame de Chastenay, amica din copilărie a principesei. Ea se aștepta la o primire plină de tandrețe. Principesa o întrebă:

— Tatăl d-tale a murit tânăr?

— Da, Madame!

— Unde l-ai pierdut?

— Ah, Madame, el a pierit pe eșafod în timpul regimului teroare!

Tânăra ducesă de Angoulême se retrase îngrozită; ca și când ar fi călcat pe o viperă. Din acea zi nu mai adresă nici o vorbă contesei de Chastenay.

S-ar putea enumera cu sutele cazuri de acestea. Foștii ofițeri ai insurgenților din Vendea, văduve și orfani ai bărbaților cari și-au sacrificat viața pentru apărarea tronului regal, cari se puneau în drumul principesei și așteptau dela dânsa un cuvânt de îmbărbătare, un ajutor, se văzură respinși cu brutalitate. Principesa își manifesta nemulțumirea prin mișcări de mânie, de repulsiune și de desgust.

Cu ocaziunea unei vizite în Granville, în anul 1827, o d-șoară, Teresă de Péronne, al cărei tată a murit în luptă pentru defunctul rege, însoțită de alte fete îmbrăcate în port țărănesc, oferi principesei un buchet de flori. Principesa luă buchetul cu răceală și la alocațiunea d-șoarei de Péronne, răspunse:

— Bine, d-șoarelor, acum înapoiati-vă la mamele voastre!

Nici odată nu s'a putut deslega enigma acestui ciudat caracter de femeie. Lumea și-a închipuit pe „orfana din Temple” bună, generoasă, mițoasă și caritabilă și în schimb au văzut că este rea, răzbunătoare și dușmană țării și poporului ei.

Fica reginei Maria Antoaneta a luat cu sine în mormânt secretul inimei ei împietrite...

C. Scurtu.

PROVERBE

Prieteșugul judecătorului e pe genunchi, ca al turcului.

Poama nu cade departe de tulpina ei.

Omului cu judecată toate îi vin la vreme.

Lucrează și pe mult și pe puțin, căc e mai bine ceva de cât nimic.

Calicui pentru o para își pune ștreangul de gât.

Tot ei ia masa altuia și ia a lui nămea.

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare —

„Asta nu poate merge așa, Toaneto, zise el, întinzându-mi mâna; vino și ajută-mă să conving pe Charlotte că ne pierdem timpul în așteptare și că ar fi mai bine să ne fixăm căsătoria în luna Mai; nu ești și tu de părerea mea?”

Loty sta rece și nepăsătoare; dar când pronunță cele din urmă cuvinte, el încercă a o lua de mână; ea se retrase numai de cât repede și, roșind până la urechi, se mulțumi a da din umeri drept răspuns.

Charles se făcu și el roșu de nerăbdare și reluă: „Da, pentru ce să mai așteptăm? Nu pot să te văd așa de indiferentă și de tristă. Nimic din ce îți plăcea mai înainte nu te mai interesează; nu mai faci nici muzică, ai renunțat și la pictură. Luându-ne în luna Mai, am putea pieca în călătorie pentru câteva luni. Chiar d-ta singură mi-ai spus că ai vrea să vezi Rinul, Elveția. Ei, eu am să îți le arăt; dar te rog Charlotte, reia-ți veselie și figura d-tale de altă dată!”

El vorbea cu căldură, cu emoție vădită, care mă turbura; Loty însă sta nemișcată, și el urma:

— Spune, da, draguța mea, fă-mi această plăcere. Totul este gata a te primi la mine; Toaneta și cumnata vor sfârși cele din urmă pregătiri în lipsa noastră, și când ne vom reîntoarce, vom găsi cuibușorul nostru cald și dulce, demn de prințesa mea. Spune da, te rog!”

Dar Charlotte nu răspunse da; se înforsesc ca să privească prin fereastră fațada castelului. Fără a-și întoarce fața către noi, ne spuse după un moment:

„Nu, nu mă pot hotărâ așa repede: anul de doliu al tatălui meu nu s'a sfârșit încă.”

Charles se uită la mine: un amestec de durere și descurajare i se strecură în inimă și pe față, dar nu mai insistă. Loty din potrivă, ca și cum s'ar fi simțit ușurată de o mare sarcină, plecă de la fereastră foarte veselă.

„Aveți dreptate, am să încep iar să pictez! Vreau să profit de voia ce mi s'a dat, a lua copii din castel. În salonul cel galben, este o natură moartă care-mi place foarte mult; și dacă îți va place, Charles, am să-ți fac un cadou?”

Incântat de tonul ei vesel cu care îi făcu această propunere, bietul Charles uită că această șiretenie îndemnată nu ținea de cât a întârziat momentul unirei lor: un zâmbet de fericire îi alunecă pe buze și răspunse:

„Da, draguța, copiază această natură moartă pentru mine, și cât mai curând posibil!”

Loty își reluă ardoare vizitele ei la castel. Perdelele de la salonul cel galben fură ridicate și din când în când apărea la una din ferestre, cu paleta în mână, pentru a ne face semn și a-mi trimite mie o sărutare. Fața ei reluase expresiunea de vioiciune ce avea înainte, și cu noi asemenea, când stam la masă mai cu seamă, nu mai era posomorâtă și tăcută, cu ochii țintă într'un loc, trîncărea și spunea ca altă dată; chiar și zâmbetul ei de odinioară zglobi și cam batjocoritor în acelaș timp, îi lumina din când în când fața. Numai atunci, când insista logodnicul ei să meargă să vadă pe d-na Roden și să petrecă după prânzurile cu dansa, numai atunci se întorcea acasă moleșită, slabă, plictisită și plângându-se de durere de cap.

Se simțea cea mai nenorocită când era nevoită să vorbească cu viitoarea ei soacră. D-na Roden nu se pricepea de loc la viața modernă, nici la noile romane. Romanțele ce cântase în tinerețea ei, nu mai erau

în gustul din ziua de azi, și dacă Loty râdea pe furiș de ideile învechite ale bătrânei aceasta, la rândul ei, se scandaliza de cântecile ușuratic pe care le cânta viitoarea sa noră.

De acum prințesa se plictisea de moarte în tovărășia ei, nepriecând nimic la mulțumirea acestei inimii simple, care, îmbătrânită de muncă și grije, se mândrea cu drept cuvânt când era vorba de o viață cinstită și muncitoare.

Și în timpul acesta, patru lucrătoare lucrau în fiecare zi la d-na Roden pentru zestre nurorei sale.

„Te rog, dragă d-nă de Wertern, nu cumpăra nimic, nici o rufărie pentru nepoțica d-tale, zicea această femeie plină de delicatete, pe care Loty o lua drept burgheză...—de trei generații familia Roden nu a avut nici o fată de înzestrat, sunt munți de pânză și de rufărie pentru masă, eu nu mai am alt copil de cât pe Charles, și este o adevărată binecuvântare că atâta rufărie strânsă să vadă în sfârșit lumina zilei!”

Și în așa chip strângea cearșafurile cele mai fine și albe, cu inițialele Charlottei, C. de W.; pentru că nobilul suflăt al d-nei Roden mai adăoga: nimeni nu trebuie să știe că Charlotte nu are nici o zestre, lumea este așa de rea pe aici; eu am spus că la d-voastră nu e loc și de asta lucrătoarele lucrează la mine.”

Loty nu înțelegea nimic din toate aceste delicatețe.

Această noră care era săracă lipită, nu găsea nici un cuvânt de mulțumire pentru generoasa ei mamă. Toate aceste comori le privea cu nepăsare, disprețuitoare și mândră, incredintată că nu ea era dator să mulțumească, ci Roden, căruia ea făcea onoare de a primi toate acestea.

Din ziua când se certaseră amândoi, nu mai fusese vorba de Jean. Aflasem numai în urma răspunsului prietenului său, că Charles îi trimisese suma cerută. Eu nu mai cutezam a mai vorbi de această afacere, fiindu-mi rușine. Loty asemenea părea că nu mai îndrăznește a pronunța numele fratelui său.

Primăvara cu aripile ușoare și parfumate sosise, aducând cu sine bătrâna bucurie mereu nouă: pomii cu florile, păsările cu cântecile și florile îmbobocite. Într'o bună dimineață de Aprilie, fusesi deșteptată de prima privighetoare care cânta în fața ferestrei noastre. Incepui să plâng fără a ști de ce. Era presimțirea de tot ce avea să se întâmple? Era regretul de a vedea primăvara pentru toate suferințele, afară de al meu? Eu duceam o viață ciudată, nepăsătoare, ca să zic așa, pentru tot ce mă înconjură. Știam că viața mea are să se scurgă încet, fără nici un scop, în grije, muncă și acest gând mă făcea aproape proastă și rezemnată. Priveam la bunica, stând în jețul ei, și măsurând timpul care mă despărțea de bătrânețea ei, rugam în tăcere pe bunul Dumnezeu să nu-mi dea atâta viață!

A trăi cum trăiam eu, era îngrozitor! Și când vedeam fața serioasă a lui Charles Roden, îmi ziceam fără să vreau:

„Vai, nici el nu e fericit, dar el tot mai poate lupta; la mine totul s'a sfârșit!”

XI

„Nu vrei să vii să-mi vezi copia? mă întrebă într'o zi Loty, înainte de a pleca. Vino atunci de mă ia pentru masă, sunt atâtea lucruri frumoase pe care le poți vedea la castel: toată mobila datează din timpul imperiului, și Anita este așa de

caraghioasă când dă explicații! Ar fi o mică schimbare în viața ta monotona; sau poate ești prea ocupată cu toaleta d-nei Roden, pe care vrea s'o pue la serata pe care o va da, și la care nu avem încotro, trebuie să ne ducem! Vai! trebuie absolut ca nobila societate a Rotenburgului să facă cunoștință cu viitoarea d-nă Roden.

— Rochia mea este gata, Charlotte; voi pune rochia de mătăsică neagră; dar aș vrea ceva mai frumos pentru tine, de vreme ce în onoarea ta se dă această serată. Trebuie să te faci frumoasă, prințeso; am să-ți pregătesc rochia albă de cașmir, și în locul panglicilor albastre voi pune noduri de catifea neagră, îți place?

Ea încrunță din sprincene și nu îmi răspunse, dar mă întrebă din nou:

„Până una alta, vii la castel?”

— Da, Loty, voi veni să văd salonul unde lucrezi tu acum! Am să vii pe la orele 11 și jumătate, pe când doarme bunica.

„Eihei! Ai să sune la poarta principală și când ți se va deschide, să apuci pe scara din față, vei deschide ușa cu geamuri din dreapta, și o vei lua pe coridorul cel mare; apoi vei intra pe ușa cea de a șaptea, la dreapta; ai priceput Toaneto?”

După aceea ea plecă veselă și șglobe. Eu mă apucaii să-i fac rochia: o rochie de cașmir crem, garnisită cu panglică albastre, pe care o pusese la vânzare la palatul ambasadei rusești, ultima oară când viața îi zimbise în toată splendoarea ei. Mă dușese cu mintea la timpurile acelea fericite și mă înfiorai fără voia mea la amintirea schimbării pe care moartea repede a scumpului nostru tată o adusese în viața noastră.

Ceasornicul care bătu orele 11, îmi aminti făgăduiala ce făcusem; îmi strânsei lucrul, văzuî dacă bunica are nevoie de ceva, apoi plecai. Tre-când prin curtea domeniului văzuî toate ferestrele deschise de tot. La un moment d-na Roden apăru la una din ele, pentru a scutura o cărpă de praf; ea se pregătea pentru serată; îmi adusei aminte atunci câtă bucurie avusese când făgăduise Charlotte că are să vie la serbarea dată în onoarea ei.

„Scumpa mea copilă, îmi spusese dansa, nu se poate să nu trăiești cu lumea care te înconjoară; ea este de față la tot ce ni se întâmplă și este folositor și plăcut ca să fii în termenii buni cu vecinii tăi. Aș voi numai atât ca Loty să aibă aerul fericit lângă fiul meu; îi șade așa de bine și asta ar zăpăci pe toți aceea cari vorbesc pe socoteala ei. Știi tu, draga mea Toaneto, că ea trece în lume drept o îngâmfată și moșică, mai cu seamă de când s'a încropătat să nu vrea să facă nici o vizită... Vai! nu puteam să-i promit că Loty va avea aerul fericit și va fi amabilă; eu mă temeam chiar de contrariu; biata sora-mea avea un caracter așa de fantastic!”

Imediat fui la poarta castelului. După ce apăsa soneria de porțelan, marcată cu cuvântul „portarul” poarta se deschise și intrai într'un coridor larg, în care o scară de marmură conducea la primul etaj. Urcai încet treptele, admirând cavalerii armați cari păreau că apără suirea, busturile împăraților romani cari ornau pereții și pelicanul cel mare de bronz care atârna din plafon. Un aer rece și umed mă cuprinsese, precum mă apăsă tăcerea acelor locuri nelocuite.

La întâiul, o anticameră în lac alb, cu perdelele vișinii și câteva fotolii de aceeaș stofă la fel cu perdelele. Prin fereastră se vedea curtea castelului unde iarba stufoasă incolțise printre piatră. La dreapta și la stânga două uși cu geamuri și cu perdele albe.

Deschisei pe cea din dreapta și o luai pe un coridor cam întunecos ale cărui ziduri erau găurite ici colo de uși înalte în lemn și sculptate. Le numărăi; când ajunsei la cea de a șaptea, deschisei, după cum îmi

spuse Loty, una din acele uși mari și mă găsi într'un fel de anticameră cu covoare scumpe și mobilată de un bufet mare cu sticlărie veche de toată frumusețea și câteva fotolii acoperite tot cu covoare scumpe.

Înaintând fără zgomot pe covorul des, auzii de odată un răs argintiu vesel și sincer cum nu mai auzisem de multă vreme răsul Charlottei fericite. Răsului acelaia răspunse o voce sonoră de bărbat tot așa de veselă ca al ei.

„Nu vrei să mă crezi? zicea vocea. Eu mă oprii nemișcată. În oglinda în care se reflectau draperiile galbene aurii ale salonului vecin, distinsului perfect profilul prințesei mele; căpușorul ei brun reșea de minune pe fondul acela auriu. Ea sta în fața șevaletului cu spatele întors spre mine, și cu capul ridicat în spre un domn care sta lângă tabloul la care lucra. Acest bărbat avea figura amabilă, strălucitoare de tinerețe și frumusețe. Ar fi fost un subiect splendid de reproduș, pentru un pictor. Eu tremuram aproape privindu-l.

„Nu, prințeso, răspunse Loty, nu te cred. De altminterlea am și sfârșit copia mea, și cum sora-mea pare că și-a uitat făgăduiala voiană... D-ră Anita ești așa de bună să-mi strângi lucrurile și să mi le trimiți acasă?”

O văzuî că se scoală; de odată fui și eu în ușa și simțind ochii pătrunzătorii ai tânărului ațintii asupra mea, chemai pe Loty.

Nu știu dacă avusesi atâta stăpânire asupra mea să salut pe stăpânul casei dar îmi aduc aminte că Charlotte se întoarce repede către mine și îmi prezintă zicând:

„Sora mea, Altetă!”

Aceasta se inclină și îmi zise:

„Ertai-mă d-ră, de-a-mi fi luat libertatea ca să deranjez pe d-ra sora d-voastră. În drum în spre Grunen, mi-a venit cheful de a mă opri aci, și fără a fi prevenit de portar am găsit în apartamentele mele...”

— Și eu am fost foarte surprinsă, întrerupse Charlotte veselă, dar vedeți singur prințeso, copia mea este sfârșită și nu mi-ai erita dacă a-și abuză mai mult de ospitalitatea d-v.

— Ertai-mă, d-ră, copia d-voastră nu e cătuși de puțin terminată răspunse prințul uitându-se la cele două pânze; vedeți singură: această cupă de cristal mai trebuie revăzută ca să-i puneți toată lumina aurie care se reflectă; și persicele precum și acești struguri sunt abia început. Datorai mai mult respect numelui de Pieter de Ring care a semnat originalul și vă rog să nu prescurtați durata ședințelor d-v.

— Sunt niște amănunte nelăsate, prințeso pe cari le voi sfârși acasă; afară de asta, am intenția să ofer această copie drept prezent chiar astăzi.

Prințul vroia să răsundă dar eu nu îi lăsaî vreme și îi zisei:

„Loty vrea să ofere această copie logodnicului său”. Vocea mea era aspră și gravă; îmi dăduî bine seamă dar îmi fu cu nepotrivă a mi-o îndulci. Prințul se uită la Charlotte ca și cum s'o întrebe dacă este adevărat; ea își plecă capul și răspunse încet:

„Da, logodnicului meu!”

„Este un bărbat de invidiat” răspunse prințul fără a-și lua ochii de la Loty care își puse pălăria și ridica pânza după șevalet.

Figura sorei mele se îngălbeni și pe gura ei se arătă din nou aceea crispă aspră din săptămânile trecute care dispăruse pentru o clipă. Făcu prințului o reverință adâncă, mă luă de mână și salutând ușor pe Anita care sta nemișcată la fereastră mă târă afară din salba.

Puțin după aceea trecurăm prin coridor și scară și ne îndreptarăm spre casa noastră pe sub castanii înfloriți ai domeniului. Nici una nu scosesem o vorbă; în sfârșit nu mă mai putui ține și întrebai:

„Cum a intrat prințul acolo?”

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apărea Duminică viitoare.

Ilustrația noastră colorată

Cursele de automobile între Târgoviște și București

Duminecă, 6 Iunie, au avut loc curse de automobile între Târgoviște și București, la care au luat parte numeroase automobile. La aceste curse au asistat și A. A. L. L. Regale principele Ferdinand și principesa Maria, împreună cu principele Carol.

În timpul curselor s'au întâmplat și câteva accidente. Automobilul d-lui Cămarășescu a luat foc, iar d-sa s'ars la mână. S'au mai întâmplat și alte răni. D. N. Dumitrescu-Câmpina, directorul ziarului «Universul», a pus automobilul d-sale la dispoziția d-lui N. Minovici, care a plecat să salveze pe cei răniți.

Ilustrația noastră reprezintă o vedere dela aceste curse.

DIN POETESA SAPHO

Literatura greacă cuprinde bucăți literare de toată frumusețea, prin gingașia cuvintelor și a sentimentelor, ce nasc dintr-o inimă caldă și plină de simțire.

Oier cititorilor «Universului» în traducere, înmănușat *Către Venus* ce merită să fie cunoscut, cu atât mai mult că numărul cunoscătorilor scriitorilor clasici greci și latini se micșorează văzând cu ochii.

Către Venus

O nemuritoare Venus, cea cu tronul de diferite culori, țesătoare de viclenii, fiică a lui Joe, te rog, o venerabilă nu-mi împlânzi inima nici prin supărări nici prin amărăciuni. Te rog dar vino aici, dacă vreodată săi numai odată mi-ai ascultat vorea de departe.

Ai venit dar părăsind palatul de aur al tatălui tău.

Ai venit înjugând la carul tău vrăștii tuși și frumoase. Ele te ducău împrejurul negrului pământ, învârtindu-și desele aripi și (abu-rând) de la cer prin regiunile superioare ale aerului. Ele au ajuns îndată; iar tu, fericită, surâzându-ți cu nemuritoarea ta față, m'ai încrebat ce am suferit și de ce te chem aici.

Doresc să fii cât se poate mai aproape de mine și de inspiratul meu suflet.

Pe cine, zeița convingerei are să o conducă spre iubirea ta?

Cine te nedreptățește, Sapho? Dacă Venus fuge de tine, îndată ce va urmări,— dacă ea nu-ți primește darurile, nu ți le primește dar îți va da altele, și dacă nu te iubește, te va iubi îndată fără voia ei.

Vino te rog și acuma și eliberează-mă, scapă-mă te rog de griji grele și te rog, împlinește-mi câte inima îmi dorește, să mi se împlinească; iar tu, scumpă zeiță fii pentru mine iarăși o aliată.

A. Vântul

DIN HAZUL ALTORA

Pe stradă

— Cum, doctore, faci acum pe ziaristul?
— Ce vrei dragă, hai omer timpul.
— Dar ce, nu mai ai clienți?

O diferență

— Ai dreptate, dragul meu; Elena e plină de defecte, dar o ador și nu pot trăi fără dînsa.

— Nu e vorba de asta—insistă cetățet neaturburat;— ar fi de știut dacă poți trăi cu dînsa.

CUGETĂRI

Ca să simți bunurile cele mari, trebuie să cunoști relele cele mici.

Rousseau

Dacă dispăre justiția nimic nu mai poate da preț vieții omului.

Kant

Pe oameni nu-i mișcă lucrurile, ci părerea lor despre lucruri.

Epictet

Orî ce putere este făcută de răbdare și de vreme.

Balzac

Nesțiința e partea sclavului și a sălbaticului; instrucția dă omului demnitate.

Diderot

Orî-ce știință se capătă prin observație și experiență.

Saint-Beuve

JOCURI

Enigmă

de Fany—Burduean

Partea întâi e ce'i a doua,
Partea doua-i ce'i a întâi,
Totul sunt ce's amândouă.

Cupounele și deslegările se trimit administrației, strada Brezoianu, 11.

Deslegarea problemei din «Universul literar», N. 24, este astfel:

Este ușor de înțeles ca cea mai mică monedă valora 1 leu; celelalte valorau 2, 4, 8 și 16 lei. În total 30 lei. În prima zi ei dă prima monedă de 1 leu. A doua zi dă moneda de 2 lei și ia pe cea de 1 leu înapoi. A treia zi dă iarăși moneda de 1 leu. A patra zi dă moneda de 4 lei și ia înapoi monedele de 2 lei și 1 leu. Și așa mai departe, pînă plătește pentru cele 30 zile cât a stat la han.

Persoanele cari, prin tragere la sorți, au câștigat câte unul din cele 10 volume bibliotecă, acordate ca premii, sunt următoarele:

București.—D-ra Maria Teodoru.
Brătulești (p. g. Peris).—D. N. N. Frătăluș.
Hârșova.—D. Sila V. Michiu.
Brăila.—D-ra Cecilia R. Anceff.
Buzău.—D. R. T. Ianculescu, elev.
C. Lung.—D-soara Didina Eug. Diniescu, elevă.
Craiova.—D-ra Jeana Oculescu.
Deparați-Hârșești (Teleorman).—D. G. Carianu.
Ianca (Brăila).—D. Const. Tocitu,
Cogealac.—D-na Rana S. Trifonoff.

SFATURI CASNICE

Cum se scot petele de cerneală din stafele de lână.

Ca să scoti petele de cerneală de pe stafele de lână, freacă mai întâi stafa cu aibuz de ou amestecat cu câteva picături de ulei de vitriol, apoi spală în apă. Freacă apoi stafa cu o flanelă uscată, ca să-și reia înfățișarea de mai înainte.

POȘTA REDACȚIEI

Marcel C. S., loco.—Nu publicăm copilării.

Ignotus, Pitești.—Am făcut mică corectură și am publicat-o, deși e încă slabă. Puteți scrie lucruri bune. Mai trimiteți și nu vă supărați când nu se publică.

I. Wag., loco.—Ne-ați trimis frumoase traduceri. Regretăm încă că nu le putem utiliza din cauza pretențiilor ce aveți și pe cari noi nu le putem îndepărtă.

D. Rai, Gorgan.—Suntem nedumiriți asupra calităților versurilor d-v. Mai trimiteți altele și vom judeca.

P. D., Brăila.—V'am satisfăcut cu plăcere. Ași vrea să vă cunosc. Proză nu scrieți?

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEI

SUB DIRECTIA

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATA pentru BARBAȚI (hemoroid, hernii, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionia 8, în dosul Teatrului Național — TELEFON 296 —

Șoarta Omului

DESCOPERITĂ prin CĂRȚI

Arta de a-și ghici ori-cine vi-torul etc. Un volum de 142 pagini cu numeroase figuri. Puteți ghici tot ce doriți, cunoscând cine vă voește binele și cine vă dăsmănește. **Vă tâlmăciți visurile.** Vi se spune despre Logodne, Comori, Căștig, Mosteniri. Vă aflați norocul. Dăveniți chiromantist, ghicitor, etc., etc. Vă luminați în întunerecul misterele nepătrunse. **Trimiteli costul de Lei 1,75 prin mandat postal sau mărci postale și primiți această interesantă carte franco și recomandată intermediar.**

Cheia și Tezaurul Fericirilor

este apoi cartea «Magnetoterapia», adică: vindecarea sigură și radicală a tuturor boalelor prin magnetism, în cât se spune cu drept cuvint: **realizarea imposibilului.** Superb volum cu splendide și numeroase ilustrațiuni, de renumitul medic specialist vienez Dr. Gratzinger. Franco și recomandat ori-unde: **Lei 1,95.**

Amândouă cărțile comandate împreună costă numai **Lei 2,75**, franco și recomandate la domiciliu.

Adresați comenzile și banii către: *Agencia Universală de publicitate literară «Pressa», București, Căsuța 453.*

Tăiați acest anunț și păstrați-l!

VOPSEA de PĂR RAPID

Garantat absolut nevătămătoare, vopsește imediat părul cărunțit să se albățească în negru. În brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că părul este vopsit. Intrebuintarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vopsea de păr. **Lei 2,50** la drogerii și farmaci.

BOMBOANE ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și dă un trug ori-ce miros urât al gurei. Cutia 50 banii la drogerii și farmaci. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

se obține prin întrebuintarea cremel și pudrei **FLORA** preparate de **Al. Iteanu** farmacist, furnisor al Curții Regale. Pudra «FLORA» fără bismut mărește efectele uimitoare ale cremel «FLORA». **Crema lei 1,50. Pudra lei 2. Săpun Flora lei 1,25.** **Pomadă de păr «Flora»** neîntrecută pentru îngrijirea rațională și igienică a părului, lei 2,50. **Capitogen «Flora»** (apă de păr) sticlă mare lei 3,25, mică 2,50. **Pasta de dinți «Bucol»** lei 1. **Apa de gură «Bucol»** lei 1,50. **Lapte de crin «Flora»** pentru înfrumusețarea tenului lei 2. **Săpun de Lapte de crin «Flora»** lei 1,25. **La nemulțumire se restituie imediat costul.**

Toți abonații la «ZIARUL CĂLĂTORILOR»

participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) O sobă «Godin», No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă: *Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.*
- 2) Una pușcă fină de vânatoare, cu 2 tevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică *Pieper Bayard.*
- 3) Un pistol automat de buzunar, *Pieper Bayard*, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

Una carabină de mare precizie, cal. 12, *Pieper Bayard*, semi-automată.

Toate aceste arme sunt cumpărate de la marele magazin *B. D. Zisman, 44, calea Victoriei*, furnizorul Curții Regale.

- 5) Una oglindă mare venețiană de cristal;
- 6) Una mășută de toaletă, cu oglinzi de cristal;
- 7) Una mașină de cusut, de mână;
- 8) Două frumoase tablouri. Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile *Marco Dattelkremer, strada Carol, No. 62.*
- 9) Una pendulă de birou;
- 10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere *Schmith & Stratulat, calea Victoriei, No. 53.*

11) Un gramofon perfecționat;

12) Una mandolină din lemn de palisandru, ornată cu sifid, cumpărate de la marele magazin de muzică *Jean Feder, calea Victoriei, 54.*

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuje pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie *Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.*

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de prestigiu și bambu *D. Litman, str. Lipscani, No. 3.*

- 15) O duzină crema «Flora».
- 16) O » săpun «Flora».
- 17) O » pudră «Flora».
- 18) 2 ceasornice de argint pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătorilor».

Pretul abonamentului lei 5 pe un an 2,50, pe 6 luni.

Reclama e sifidul comerțului

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL“

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul“ oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnii a.

UN DORMITOR DE BRONZ

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „Industria Metalică Marcu“, B-dul Elisabeta No. 5

UN DIVAN-PAT și UN SALONAS MODERN

Cumpărate de la marele magazin de mobile LA CENTRALA, Marco Dattelkremer, str. Carol No. 62

Un mare Pedestal de Marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, Una Pușcă de Vânătoare și Un Pistol Automat

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zissmanin calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat

O Vioară sistem Stradivarius

Cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeș cumpărat de la magazinul La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și 0 pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de magazin „Ceasornicaria Colței“ la cunoscutul

Una pendulă de perete artistică lucrată, batând orele.

0 elegantă pendulă de birou.

Doă fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel De dam cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Sease ceasornice pentru bărbat.

Sease ceasornice „Reveil“.

20 abonamente pentru 6 luni la „Veselia“

10 abon. pentru 6 luni la „Ziarul Călătoriilor“

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL“ menține aceleași prețuri de abonament adică:

Lei 18 pe un an; Lei 9.15 pe 6 luni; Lei 4.65 pe trei luni

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR“, iar cei ce se abonează cu incepere de azi mai primesc un volum din

— Memoriile Regelui Carol I —

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.